STANOVISKO CZECH BDSD K ŘEŠENÍ TÉMAT NÍZKOEMISNOSTI, POVOLOVÁNÍ A VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK V RÁMCI NÁVRHU NAŘÍZENÍ O AKCELERÁTORU PRŮMYSLU

11. června 2026, verze 2.0

Obsah

Seznam zkratek **4**

Manažerské shrnutí **5**

1 Úvod **7**

2 Nízkoemisnost **9**

2.1 Definice nízkoemisních produktů 9

2.1.1 Základ řešení výzvy 9

2.1.2 Rozpor mezi přístupem EU ETS/CBAM a CPR/ESPR/EUBR 9

2.1.3 Vazba na korporátní dekarbonizaci 9

2.1.4 Data vintage a dynamická aktualizace 10

2.2 Důkazy o nízkoemisnosti 10

2.2.1 Základ řešení výzvy 10

2.2.2 Digitální pasy výrobků jako systémové a transparentní řešení 11

3 Veřejné zakázky **12**

3.1 Vztahy s pravidly veřejného zadávání 12

3.2.1 Základ řešení výzvy 12

3.2.2 Sladění s obecnou unijní úpravou veřejného zadávání 12

3.3 Definice „původu z EU“ 12

3.3.1 Definice „původu z EU“ 12

3.3.2 Důkazy o původu z EU 13

3.4 Definice nízkoemisnosti a veřejné zadávání 13

3.4.1 Rozsah nízkoemisnosti versus emisní stopa produktu 13

3.4.2 Integrita a ověřitelnost dat o nízkoemisnosti 14

3.4.3 Důkazy o nízkoemisnosti ve veřejném zadávání 14

3.4.4 Nízkoemisnost ve veřejném zadávání a digitální pasy výrobků 15

3.4.5 Národní asistenční centra pro zavádění udržitelnosti ve veřejném zadávání 15

3.4.6 Přístup založený na postupném zavádění 15

4 Povolování **17**

4.1 Neefektivní procesy povolování 17

4.1.1 Základ řešení výzvy 17

4.1.2 Koordinace a slaďování na unijní úrovni – projekty průmyslové výroby 17

4.1.3 Jednotné standardy digitálních procesů povolování 17

4.1.4 Mezní lhůta k zavedení digitálních procesů povolování v členských státech 18

4.1.5 Sladění s nástrojem evropská peněženka a podrobnější pravidla 18

4.1.6 Celounijní technická asistence – projekty průmyslové výroby 18
4.2 Jednotná přístupová místa 18
4.2.1 Základ řešení výzvy 18
4.2.2 Mezní lhůta k zavedení jednotných přístupových míst 19
4.2.3 Unijní síť jednotných přístupových míst a rejstřík seniorních odpovědných osob 19
4.2.4 Budování dostatečných a kvalitních kapacit seniorních odpovědných osob 19
4.2.5 Budování dostatečných a kvalitních kapacit seniorních odpovědných osob 19
4.2.6 Propojení s Evropským koordinačním nástrojem konkurenceschopnosti 19
4.2.7 Eskalační a nápravný mechanismus 20
4.3 Akcelerační oblasti průmyslové výroby 20
4.3.1 Základ řešení výzvy 20
4.3.2 Koordinace a slaďování na unijní úrovni – akcelerační oblasti průmyslové výroby 20
4.3.3 Celounijní technická asistence – akcelerační oblasti průmyslové výroby 21
4.3.4 Podpůrný toolkit a metodika – akcelerační oblasti průmyslové výroby 21
4.3.5 Celounijní rejstřík akceleračních oblastí průmyslové výroby 21

Seznam zkratek

Zkratka	Význam / označení v dokumentu
CBAM	Nařízení (EU) 2023/956 o mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích
Czech BCSD	Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj, z.s.
CPR	Nařízení (EU) 2024/3110 o stavebních výrobcích
DPP	digitální pasy výrobků / digitální pasy produktů
EPD	environmentálních prohlášení o produktu / výrobku
ESPR	Nařízení (EU) 2024/1781 o ekodesignu udržitelných výrobků
ESRS	Evropské standardy podávání zpráv o udržitelnosti
EU	Evropská unie
EUBR	Nařízení (EU) 2023/1542 o bateriích
EU ETS	Směrnice 2003/87/ES o systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů
GHG	skleníkové plyny
GWP	potenciál globálního oteplování
IAA	Nařízení o akcelerátoru průmyslu
LCA	měření / posuzování životního cyklu
MINPPO	Observatoř pro povolování velkých projektů průmyslové výroby (Major Industrial Manufacturing Projects Permitting Observatory)
Návrh IAA	Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze 4. března 2026, kterým se zřizuje rámec opatření pro akceleraci průmyslové kapacity a dekarbonizace ve strategických odvětvích a kterým se mění nařízení (EU) 2018/1724, (EU) 2024/1735 a (EU) 2024/3110, COM (2026) 100 final, 2026/0068(COD)[1]
Veřejná konzultace	veřejná konzultace Evropské komise k iniciativě Nařízení o akcelerátoru průmyslu – urychlení dekarbonizace (Industrial Accelerator Act – speeding up decarbonisation[2]
VSME	Dobrovolný standard pro podávání zpráv o udržitelnosti pro malé a střední podniky (EFRAG)

[1] Viz https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52026PC0100
[2] Viz https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14505-Industrial-Accelerator-Act-speeding-up-decarbonisation_en

Manažerské shrnutí

Toto stanovisko České podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj, z.s. (Czech BCSD) je připraveno jako podklad pro veřejnou konzultaci Evropské komise k **iniciativě Nařízení o akcelerátoru průmyslu – urychlení dekarbonizace** (Industrial Accelerator Act – speeding up decarbonisation), jejímž cílem je urychlit průmyslovou dekarbonizaci, posílit evropskou výrobní základnu a vytvořit poptávku po nízkoemisních a evropských výrobcích prostřednictvím veřejných zakázek, veřejné podpory a rychlejšího povolování strategických průmyslových projektů (Veřejná konzultace). Komise představila návrh Nařízení o akcelerátoru průmyslu (Návrh IAA) dne 4. března 2026 jako součást rámce opatření pro urychlení průmyslových kapacit a dekarbonizace ve strategických sektorech.

Czech BCSD se v Návrhu IAA zabývá pouze třemi vybranými oblastmi navržené úpravy: **nízkoemisností produktů, veřejným zadáváním a povolováním průmyslových projektů**. Celkově považuje návrhy v těchto oblastech za smysluplné a potřebné, zejména z hlediska podpory evropské konkurenceschopnosti, strategické autonomie, rozvoje čistých technologií a zrychlení dekarbonizačních investic. Současně však upozorňuje, že Návrh IAA v posuzovaných oblastech v současné podobě neobsahuje v mnoha ohledech dostatečně jasné, jednotné, hospodárné, účinné, účelné a transparentní řešení. Bez těchto doplnění může vzniknout právní nejistota, metodická roztříštěnost, vyšší administrativní zátěž a riziko oslabení samotného cíle dekarbonizace.

V oblasti **nízkoemisních produktů** je hlavním problémem metodická nejasnost. Návrh IAA kombinuje přístupy založené na reálných emisích podle EU ETS a CBAM s produktovými LCA přístupy podle CPR, ESPR a EUBR. Tyto systémy však pracují s odlišnými hranicemi systému, datovými zdroji a vypovídací schopností. Z hlediska financování je nezbytné zdůraznit, že modelové LCA scénáře, pokud nejsou založeny na standardizovaných a ověřitelných vstupech, nemohou plnohodnotně sloužit jako podklad pro úvěrové rozhodování. Regulace by proto měla jasně vymezit, pro jaké účely jsou jednotlivé typy emisních dat použitelné, a zabránit jejich zaměnitelnosti v investičním a finančním rozhodování. Czech BCSD proto doporučuje jasně oddělit skutečná měřená či odhadnutá emisní data od modelových LCA scénářů a sladit produktové emisní účetnictví s korporátním emisním účetnictvím podle GHG Protokolu, ESRS a VSME. Součástí řešení má být také povinné uvádění data vintage, pravidelná aktualizace emisních faktorů a preference kvalitních primárních dat před generickými databázovými průměry. Současně je nezbytné stanovit minimální požadavky na ověřitelnost a auditovatelnost emisních dat. Bez jasného rámce pro verifikaci bude omezená jejich využitelnost pro finanční sektor, zejména pro účely řízení rizik, regulatorního reportingu a externího financování.

Z pohledu finančního sektoru je zásadní, aby navržený rámec poskytoval **dostatečnou metodickou konzistenci, právní jistotu a dostupnost kvalitních dat**. Nejednoznačnost v definici nízkoemisních produktů nebo používání neporovnatelných metodik může **negativně ovlivnit úvěrové rozhodování a** vést k tomu, že nízkoemisní projekty nebudou pro finanční instituce dostatečně „bankovatelné“. To může paradoxně zpomalit investice do dekarbonizace, které má IAA za cíl urychlit. Proto je klíčové zajistit jednoduchý, srozumitelný a jednotný rámec, který umožní jeho praktické využití v investiční a úvěrové praxi., oceňování rizik i schopnost bank financovat dekarbonizační investice. Nedostatečně standardizovaná data mohou současně zvyšovat riziko nesprávné alokace kapitálu a vést k regulatorní i reputační nejistotě.

Za systémové řešení prokazování nízkoemisnosti pak Czech BCSD považuje **digitální pasy výrobků (DPP)** podle ESPR, EUBR a CPR. DPP mohou vytvořit jednotný evropský rámec pro produktová data,

jejich aktualizaci, sdílení a ověřitelnost napříč hodnotovým řetězcem. Předkládané stanovisko proto doporučuje nevytvářet nový paralelní důkazní systém pro nízkoemisnost, ale urychlit zavádění DPP a nastavit v nich harmonizovanou metodiku produktové uhlíkové (emisní) stopy, ideálně v rozsahu „od kolébky po bránu“ a s vazbou na korporátní i projektové emisní účetnictví dle výkaznictví podniků o udržitelnosti.

V oblasti **veřejných zakázek** návrh IAA podle Czech BCSD postrádá dostatečně určité technické řešení, které by obstálo z hlediska zásad transparentnosti, přiměřenosti, rovného zacházení a vzájemného uznávání. Nejasné zůstává zejména dokazování emisní intenzity a „původu z EU“. U komplexních výrobků, recyklátů, chemických směsí či víceúrovňových dodavatelských řetězců může být určení původu prakticky i právně velmi obtížné. Czech BCSD proto doporučuje doplnit harmonizované důkazní standardy a sektorové metodiky pro posuzování původu z EU i mimo EU a budoucí systém založit na DPP.

Současně je vhodné sladit Návrh IAA s připravovanou revizí unijních směrnic o veřejném zadávání. **Nízkoemisnost by neměla být chápána pouze jako kapitálový uhlík výrobku, ale měla by přiměřeně zohledňovat i provozní uhlík**, protože ten je pro veřejné zadavatele ekonomicky významný po celou dobu životnosti stavby, služby nebo produktu. Zavádění požadavků na nízkoemisnost má probíhat postupně, ve vlnách, aby bylo možné nové požadavky pilotovat, metodicky upřesňovat a doplňovat kapacity zadavatelů i dodavatelů.

V oblasti **povolování** Czech BCSD podporuje snahu IAA urychlit a zjednodušit povolování velkých průmyslových projektů. Doporučuje však doplnit návrh o unijní koordinační mechanismus pro sdílení dobré praxe v povolování velkých průmyslových staveb, jednotné technické standardy digitálních povolovacích procesů, propojení s evropskou podnikatelskou peněženkou a celounijní technickou asistenci pro členské státy. Důležité je také stanovit pevné lhůty pro zavedení digitálních procesů povolování a jednotných přístupových míst.

Závěrem Czech BCSD doporučuje, aby **IAA** nebyl pouze nástrojem rychlé průmyslové podpory, ale aby **se stal prakticky funkčním, transparentním a metodicky konzistentním rámcem pro skutečnou dekarbonizaci evropského průmyslu**. Klíčem je sladit nízkoemisnost, veřejné zadávání, digitální produktová data a povolování do jednoho interoperabilního systému, který snižuje administrativní zátěž, posiluje právní jistotu a podporuje podniky, které reálně investují do dekarbonizace, oběhovosti a evropské konkurenceschopnosti.

1 Úvod

Toto stanovisko České podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj, z.s. (**„Czech BCSD“**) je připraveno jako podklad pro veřejnou konzultaci Evropské komise k **návrhu Nařízení o akcelerátoru průmyslu z března 2026** (**„Návrh IAA“**). Vnímá Návrh IAA nikoliv jako izolovaný legislativní návrh v oblasti dekarbonizace, ale jako **součást širší proměny evropské hospodářské, průmyslové a bezpečnostní politiky v Evropské unii** (**„EU“**). EU se nachází v období, kdy se její tradiční předpoklady prosperity mění: relativně levná energie, otevřené globální dodavatelské řetězce, stabilní geopolitické prostředí a možnost spoléhat se na externí zdroje strategických vstupů již nejsou samozřejmostí. Dekarbonizace se proto stále více stává nejen klimatickým a environmentálním cílem, ale **také nástrojem průmyslové obnovy, ekonomické odolnosti, energetické bezpečnosti a strategické suverenity EU**.

Uvedená změna vnějších podmínek je zřejmá ze zprávy Maria Draghiho o budoucnosti evropské konkurenceschopnosti ze září 2024[3], která upozorňuje, že Evropa musí současně řešit tři vzájemně propojené výzvy: **zaostávání v inovacích, vysoké náklady na energii a rostoucí strategické závislosti**. Kompas konkurenceschopnosti z ledna 2025[4] na tuto diagnózu navazuje a překládá ji do politického rámce založeného na uzavírání inovační mezery, dekarbonizaci hospodářství a snižování závislostí. Dohoda o čistém průmyslu („Clean Industrial Deal“)[5] pak tuto logiku dále konkretizuje ve vztahu k energeticky náročným odvětvím, čistým technologiím, dostupné energii, financování průmyslové transformace, veřejným zakázkám a přístupu ke kritickým surovinám.

IAA má potenciál být jedním z praktických nástrojů této nové evropské průmyslové politiky. Jeho ambicí je urychlit budování a modernizaci průmyslových kapacit v klíčových strategických sektorech, vytvořit poptávku po nízkoemisních a evropských produktech a zkrátit dobu potřebnou pro přípravu a povolování významných průmyslových projektů. Tím může přispět nejen ke snižování emisí skleníkových plynů, ale také k tomu, **aby se dekarbonizace nestala faktorem deindustrializace Evropy, nýbrž naopak zdrojem jejích nových výrobních kapacit, technologické vyspělosti a exportní síly**.

Druhou stranou mince dekarbonizace je však energetická a materiálová bezpečnost. Přechod od fosilních paliv k nízkoemisní ekonomice snižuje závislost EU na dovozu ropy, plynu a uhlí, včetně geopoliticky rizikových dodavatelů. Současně ale vytváří nové nároky na kritické a strategické suroviny, čisté technologie, elektřinu, sítě, akumulaci, recyklaci, průmyslové materiály a odolné hodnotové řetězce. Bez dostatečného přístupu k materiálům, kapacitám pro jejich zpracování, druhotným surovinám a spolehlivým dodavatelským řetězcům nemůže být evropská dekarbonizace ani rychlá, ani hospodářsky udržitelná, ani bezpečná.

IAA by proto měl být koncipován jako nástroj, který propojuje klimatickou ambici s reálnou průmyslovou proveditelností. Nízkouhlíková transformace nesmí být založena pouze na formálním vykazování emisních parametrů nebo na administrativním vytváření nových kategorií produktů. Musí **podporovat skutečné investice** do dekarbonizované výroby, elektrifikace, energetické účinnosti, obnovitelných zdrojů, oběhových řešení, recyklovaných materiálů, technologických inovací a evropských výrobních kapacit. Stejně důležité je, aby nová pravidla byla metodicky jasná, právně

[3] Viz https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report_en.
[4] Viz https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/competitiveness-compass_en.
[5] Viz https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/clean-industrial-deal_cs.

předvídatelná, digitálně proveditelná a použitelná v praxi jak pro podniky, tak pro veřejné zadavatele a povolovací orgány.

Jde současně také o dosažení vyšší míry strategické autonomie a odolnosti prostřednictvím diverzifikace dodávek, rozvoje evropských výrobních a zpracovatelských kapacit, podpory recyklace a oběhového hospodářství, snížení závislosti na fosilních palivech a posílení evropské poptávky po čistých a odolných průmyslových řešeních. Právě v tomto smyslu může IAA sehrát významnou roli: může vytvořit most mezi klimatickou politikou, průmyslovou politikou, energetickou a materiálovou bezpečností, materiálovou a geopolitickou odolností Evropské unie.

Aby však IAA tento potenciál naplnil, musí být pevně provázán s širším rámcem evropských iniciativ, zejména s Kompasem konkurenceschopnosti, Dohodou o čistém průmyslu, Aktem o kritických surovinách, reformou veřejného zadávání, digitálními pasy výrobků a nástroji pro koordinaci konkurenceschopnosti. Pouze tak může vzniknout soudržný evropský rámec, který podporuje nejen rychlejší dekarbonizaci, ale také konkurenceschopný, bezpečný a odolný evropský průmysl.

2 Nízkoemisnost

2.1 Definice nízkoemisních produktů

2.1.1 Základ řešení výzvy

Návrh IAA je v tomto tématu **smysluplný** a **potřebný**, pracuje s nízkoemisními produkty jako s nástrojem průmyslové politiky, veřejných zakázek a podpory dekarbonizace. Avšak z Návrhu IAA není zřejmé, jak má být nízkoemisnost produktu jednotně, porovnatelně a auditovatelně prokazována. Současně **v technickém nastavení neodráží logiku měřené dekarbonizace**, kterou transparentně používání rozsáhlých sekundárních emisních faktorů a nepřesných prediktivních metod pomocí přístupů na bázi měření životního cyklu (**„LCA“**) objektivně, zejména na veřejné zakázky, použít nelze.

I z hlediska financování je nezbytné zdůraznit, že modelové LCA scénáře, pokud nejsou založeny na standardizovaných a ověřitelných vstupech, nemohou plnohodnotně sloužit jako podklad pro úvěrové rozhodování. Regulace by proto měla jasně vymezit, pro jaké účely jsou jednotlivé typy emisních dat použitelné, a zabránit jejich zaměnitelnosti v investičním a finančním rozhodování. Nejednotná metodika a omezená dostupnost kvalitních dat může vést k tomu, že nízkoemisní projekty nebudou pro finanční instituce dostatečně „bankovatelné“. To může paradoxně zpomalit investice do dekarbonizace, které má IAA za cíl urychlit. Proto je klíčové zajistit jednoduchý, srozumitelný a jednotný rámec, který umožní jeho praktické využití v investiční a úvěrové praxi.

2.1.2 Rozpor mezi přístupem EU ETS/CBAM a CPR/ESPR/EUBR

Zásadní problém spočívá v tom, že **Návrh IAA kombinuje dva odlišné metodické přístupy.** Na jedné straně vychází z logiky systému EU pro obchodování s emisemi (**„EU ETS“**) a mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (**„CBAM“**), které jsou založené na reálných emisích skleníkových plynů (**„GHG“**), monitoringu provozů a emisní intenzitě výroby. Na druhé straně odkazuje na produktové přístupy podle Nařízení o stavebních výrobcích (**„CPR“**), Nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (**„ESPR“**) a Nařízení o bateriích (**„EUBR“**), které jsou založené na ukazatelích LCA, potenciálu globálního oteplování (GWP), environmentálních prohlášeních o produktu (EPD) a databázových modelech. Tyto metodiky mají odlišné hranice systému, datové zdroje, výpočtovou logiku i vypovídací schopnost. EU ETS a CBAM zachycují skutečné provozní emise, zatímco LCA přístupy modelují environmentální dopady na základě zvolených databází a scénářů. **IAA tak vytváří metodologickou nejasnost, zda má být nízkoemisnost prokazována prostřednictvím skutečné dekarbonizace výroby, nebo prostřednictvím produktového LCA výpočtu**. Doporučujeme proto metodiku nízkoemisních produktů v IAA jednoznačně vymezit a **jasně oddělit přístupy založené na reálných emisních datech od modelových LCA přístupů**. Toto je validní i pro oblast financování, kdy je nezbytné zdůraznit, že modelové LCA scénáře, pokud nejsou založeny na standardizovaných a ověřitelných vstupech, nemohou plnohodnotně sloužit jako podklad pro úvěrové rozhodování. Regulace by proto měla jasně vymezit, pro jaké účely jsou jednotlivé typy emisních dat použitelné, a zabránit jejich zaměnitelnosti v investičním a finančním rozhodování.

2.1.3 Vazba na korporátní dekarbonizaci

Další slabinou Návrhu IAA je nedostatečné propojení nízkoemisních produktů s korporátním emisním účetnictvím. Na úrovni podniků již existují relativně harmonizované systémy založené na GHG

Protokolu pro Rámce 1 až 3, Evropských standardů podávání zpráv o udržitelnosti (**„ESRS“**) a Dobrovolného standardu pro podávání zpráv o udržitelnosti pro malé a střední podniky (**„VSME“**). Produktová úroveň však vytváří paralelní systém, který nemusí reflektovat skutečný dekarbonizační výkon společnosti. **Výsledkem může být situace, kdy podnik prokazatelně snižuje emise GHG, ale produktové výpočty tuto změnu nezachytí.** Doporučujeme proto **zajistit metodické sladění mezi korporátním emisním účetnictvím na straně jedné a produktovým** (veřejné zakázky) **a projektovým účetnictvím** (podpůrné programy) **na straně druhé.**

2.1.4 Data vintage a dynamická aktualizace

Návrh IAA neřeší otázku stáří dat pro určení úrovně nízkoemisnosti a jejich pravidelné aktualizace. Produktové výpočty jsou často založeny na LCA databázích využívajících emisní faktory staré pět až deset let. Tyto databáze proto nemusí reflektovat aktuální investice podniků zejména do:

- obnovitelných zdrojů energie,
- elektrifikace procesů,
- změny paliv,
- nových technologií,
- recyklovaných materiálů a
- oběhových obchodních modelů.

Bez pravidelné aktualizace dat vzniká **riziko, že systém nebude podporovat skutečně dekarbonizované produkty, ale pouze produkty s příznivějším historickým databázovým profilem**. Doporučujeme proto zavést povinné uvádění data vintage a pravidelnou aktualizaci emisních faktorů (maximální stáří) i produktových výpočtů. Bez dynamického datového systému totiž nebude možné:

- věrohodně prokazovat nízkoemisnost produktů;
- objektivně hodnotit pokrok podniků;
- vytvářet funkční systémy veřejných pobídek; a
- podporovat skutečnou dekarbonizaci průmyslu.

2.2 Důkazy o nízkoemisnosti

2.2.1 Základ řešení výzvy

Návrh IAA je v tomto tématu **smysluplný** a **potřebný**, tj. předpokládá určitý způsob důkazů o emisnosti, ale mimo uvedenou mylnou logiku definice nízkoemisnosti, předpokládá další paralelní systém dokazování nízkoemisnosti, který **je ale zejména s ohledem na brzké zavedení digitálních pasů výrobků** (**„DPP“**) **z hlediska administrativních nákladů a dalších transakčních nákladů** jak na straně zadavatelů, tak i dodavatelů ve veřejném zadávání, případně žadatelů o podporu a správci podpůrných programů, **zcela nehospodárný a také velmi rizikový z hlediska zásad transparentnosti i pravidel, na kterých má stát unijní regulace proti „lakování nazeleno“ (greenwashing)**.

2.2.2 Digitální pasy výrobků jako systémové a transparentní řešení

Jako možné systémové řešení současné metodické fragmentace vnímáme zavedení a využití DPP dle EUBR, ESPR a CPR. DPP má potenciál vytvořit jednotný evropský rámec pro produktová data, jejich sdílení, aktualizaci a auditovatelnost napříč hodnotovým řetězcem, a to nejen ve vztahu k emisnímu profilu výrobků, ale také aspektů oběhového hospodářství. Funkčnost konzistentního systému pro DPP však předpokládá harmonizované vykazování emisní stopy produktu založené na aktuálních a kvalitních (nejlépe primárních) datech. Doporučujeme tedy **využít DPP jako budoucí jednotný evropský systém pro prokazování nízkoemisnosti produktů, nevytvářet v mezidobí nefunkční paralelní systémy, a naopak zásadně urychlit zavádění DPP do různých produktových kategorií.** Za klíčové v tomto ohledu považujeme:

- sjednocení metodiky emisní stopy produktu (Product Carbon Footprint pro) DPP na rozsah „od kolébky po bránu“ („cradle-to-gate“);
- jasné oddělení reálných (měřených či odhadnutých) emisních dat od modelových LCA scénářů;
- propojení produktových dat s korporátním emisním účetnictvím podle GHG Protokolu a následné propojení také s projektovým emisním účetnictvím;
- zásadní preferenci primárních dat před generickými databázovými průměry;
- transparentní uvádění data vintage, případně integrity dat podle globálních metodik, např. Metodika PACT WBCSD, verze 3.0, duben 2024 a její metriky „podíl primárních dat“ (Primary Data Share, PDS) a „hodnocení kvality dat“ (Data Quality Rating, DQR); a
- každoroční aktualizaci emisních faktorů a produktových výpočtů reflektující skutečná dekarbonizační a oběhová opatření.

3 Veřejné zakázky

3.1 Vztahy s pravidly veřejného zadávání

3.2.1 Základ řešení výzvy

Návrh IAA je v tomto tématu **smysluplný a potřebný**, **ale postrádá technické řešení, které by obstálo v prostředí zásad (transparentnosti, přiměřenosti, rovného zacházení a vzájemného uznávání) a stávajících pravidel veřejného zadávání.** Klíčovým nedostatkem navrhovaného řešení je zejména absence určení jednoznačných důkazů o míře emisní intenzity a původu z EU jednotlivých výrobků/materiálů. **Tyto musí být dále pro zadavatele a dodavatele jednoznačné a také hospodárné na pořízení, případně ověření**. Nejasně definovaná nebo metodicky složitá kritéria pro posuzování nízkoemisnosti mohou současně snižovat předvídatelnost výsledků veřejných zakázek, což má přímý dopad na financovatelnost projektů. Pro finanční instituce je zásadní schopnost spolehlivě odhadnout pravděpodobnost získání zakázky a stabilitu budoucích cash flow. Současně musí být dány také dostatečné záruky proti obcházení, falšování a podvodům. Bez vyřešení tohoto nedostatku může docházet v praxi k paralýze veřejného zadávání u stavebních projektů spadajících do kategorie nadlimitních veřejných zakázek, a tím i poškození základního hospodářského účelu veřejného nakupování.

3.2.2 Sladění s obecnou unijní úpravou veřejného zadávání

Návrh IAA by se měl sladit s připravovanou revizí unijních směrnic o veřejném zadávání s předpokládaným vydáním prvního návrhu k veřejné konzultaci ze strany Komise v létě 2026 (**„Návrh revize směrnic o veřejných zakázkách“**). Návrh revize směrnic o veřejných zakázkách má být dle výsledků poslední veřejné konzultace zveřejněné na jaře tohoto roku velmi komplexní a rozsáhlý. Má také zahrnovat daleko větší roli udržitelnosti v zadávání veřejných zakázek, včetně oblasti hodnotících kritérií a vylučovacích důvodů, tj. má řešit zřejmě nikoliv jen otázku nízkoemisnosti, ale i další aspekty udržitelnosti, případně i resilience a bezpečnosti. **Bez znalosti alespoň prvního Návrhu revize směrnic o veřejných zakázkách není možné seriózně posoudit řešení v Návrhu IAA,** neboť řešení v Návrhu IAA musí být plně kompatibilní s konečným Návrhem revize směrnic o veřejných zakázkách.

3.3 Definice „původu z EU“

3.3.1 Definice „původu z EU“

Návrh IAA v současné podobě neupřesňuje, zda se „původ z EU“ vztahuje k místu konečné výroby, podstatné transformaci, původu komponent nebo surovin, ani jaké důkazy mají být považovány v tomto ohledu za dostatečné. Problematický je zejména koncept podstatného přepracování („substantial transformation“), na který odkazují nepreferenční pravidla původu podle Celního kodexu Unie. Tento pojem je dlouhodobě považován za interpretačně nejednoznačný a silně závislý na konkrétních okolnostech případu. Celní deklarace určuje pouze ekonomickou národnost výrobku na základě poslední podstatné transformace, nikoli skutečný podíl evropského obsahu či původ jednotlivých vstupů. V praxi tak může výrobek získat „původ z EU“ i v případě, kdy je vyroben z recyklátů pocházejících ze třetích zemí a v EU proběhne následné zpracování. Toto je v rozporu s deklarovaným cílem podpory evropských recyklačních řetězců a omezení dovozu odpadu ze třetích

zemí. Při nastavování kritérií je zároveň nutné minimalizovat riziko tržních deformací, které by mohly vést k **neefektivní alokaci kapitálu**. Nejednotná nebo obtížně interpretovatelná kritéria mohou zvýhodňovat určité technologie nebo subjekty bez ohledu na jejich skutečný dekarbonizační přínos. Současně je nutné zohlednit, že v některých segmentech nejsou odpovídající materiálové vstupy v EU dostupné v požadované kvalitě, kapacitě, čase nebo za konkurenceschopných podmínek, případně existuje pouze omezený počet dodavatelů. V takových případech by mělo být možné využívat vstupy ze třetích zemí bez nepřiměřených regulatorních omezení či sankcí. Doporučujeme tedy doplnit Návrh IAA o **povinnost vypracovat sektorové metodiky pro komplexní výrobky z pohledu jejich „původu z EU", respektive „původu mimo EU", např. v podobě vydání delegovaných aktů**.

3.3.2 Důkazy o původu z EU

Návrh IAA v současné podobě **dostatečně neobjasňuje, jak má být v praxi „původ z EU" určován a ověřován.** Problematické to může být zejména u výrobků s víceúrovňovým a globálním sourcingem, jako jsou chemické směsi, kompozitní a multilayer výrobky, recykláty, elektronické komponenty aj. U těchto produktů může být původ jednotlivých vstupů i rozsah zpracování v EU obtížně dokladovatelný, jelikož dodavatelé často nezveřejňují složení výrobků, strukturu dodavatelského řetězce či původ jednotlivých vstupů z důvodu ochrany duševního vlastnictví a obchodního tajemství. Doporučujeme tedy **doplnit Návrh IAA o harmonizované důkazní standardy „původu z EU".**

3.4 Definice nízkoemisnosti a veřejné zadávání

3.4.1 Rozsah nízkoemisnosti versus emisní stopa produktu

Definice nízkoemisnosti v Návrhu IAA opomíjí ekonomickou a emisní logiku dekarbonizace založeném na třech základních podobách emisí skleníkových plynů (**„GHG"**), tj. (a) kapitálového uhlíku (embedded carbon či capex carbon); (b) provozního uhlíku (opex carbon); a uživatelského uhlíku (user carbon). Návrh IAA definuje nízkoemisnost pouze jako kapitálový uhlík bez jakékoliv vazby na provozní uhlík. Souhlasíme, že uživatelský uhlík nelze transparentně v současné době měřit a kvantifikovat a není ho tedy možné do konceptu nízkoemisnosti dle Návrhu IAA zařadit. **Není ale možné z ekonomického hlediska založit obecnou definici „nízkoemisnosti" a zvýhodnění ve veřejných zakázkách jen na kapitálovém uhlíku**. Provozní uhlík je pro zadavatele ekonomicky významný parametr, který mu bude generovat náklady po dobu životnosti daného produktu, služby nebo stavby. Provozní uhlík lze také s ohledem na pozici zadavatele do budoucna odhadnout a měřit (mnohem jednodušeji než kapitálový uhlík). Právě kombinace kapitálového a provozního uhlíku daleko objektivněji vyjadřuje emisní úroveň veřejné zakázky v dané konkrétní situaci zadavatele, jakož i z toho vyplývající finanční významnost emisí GHG v průběhu užívání (životního cyklu) předmětu veřejné zakázky; emise GHG u provozního uhlíku je také možné peněžně vyjádřit prostřednictvím stínové ceny uhlíku**. Zároveň oba tyto přístupy (kapitálový a provozní uhlík) použité současně odpovídají základnímu měření emisí GHG dle GHG Protokolu u zadavatele veřejné zakázky** (Rámec 1, Rámec 2 a Rámec 3 v předcházející, tj. dodavatelské, části hodnotového řetězce). Zcela transparentně totiž sledují a konzistentně podporují cíl skutečné transparentní dekarbonizace, tj. měřeného snižování emisí GHG pro zadavatele s vyloučením zastaralých a nepřesných odhadů na bázi LCA systémů, které ve veřejném zadávání transparentnost hospodářské soutěže značně problematizují.

3.4.2 Integrita a ověřitelnost dat o nízkoemisnosti

Legislativní řešení měření a kvantifikace nízkoemisnosti na produktové úrovni (kapitálový uhlík) musí být v Návrhu IAA i v Návrhu revize směrnic o VZ založeny na kvalitních primárních, aktualizovaných a ověřených datech, které nediskriminují výrobky vzniklé v EU, tj. vycházejí z měření emisí GHG „od kolébky po bránu"; právě přístupy dle GHG Protokolu tohoto typu mohou také umožňují zachytit například emisní stopu dodávek oceli z Brazílie do EU, které u přístupu na bázi LCA vyjádřit transparentně a granulárně nelze. **Pokud mají tedy být nízkoemisní produkty zvýhodňovány v zadávacích řízeních, musí existovat jednoznačný, srovnatelný a auditovatelný systém hodnocení emisnosti výrobků**. Za současného stavu totiž hrozí:

- neporovnatelnost nabídek;
- metodická nejistota zadavatelů i dodavatelů,
- riziko „lakování nazeleno" (greenwashingu);
- diskriminace podniků, které skutečně dekarbonizují;
- právní napadnutelnost zadávacích řízení; a
- neefektivní využívání veřejných prostředků.

3.4.3 Důkazy o nízkoemisnosti ve veřejném zadávání

Současně musí být pro zadavatele i dodavatele **jednoznačné, co bude považováno za objektivní důkaz k doložení splnění požadavků nízkoemisnosti, a to nejen ve fázi zadávání veřejných zakázek, ale i při prokazování řádnosti plnění a (ne)uplatňování sankcí v průběhu plnění veřejných zakázek** (např. dodávky určitého typu nízkoemisního cementu), aby nedocházelo ke sporům ohledně podstatných změn v plnění veřejných zakázek dle ustálené **judikatury** Evropského soudního dvora (viz např. soudní případ ESD Pressetext)[6]. Pokud takovýto důkazní systém není v současné době v rámci veřejných zakázek v EU k dispozici, je vhodnější žádný přechodný důkazní systém pro účely veřejného zadávání v mezidobí na unijní úrovni nezavádět. **Jeho zavedením by totiž vznikaly potenciálně mimořádné dodatečné faktické, časové i litigační náklady na obou stranách veřejného zadávání (zadavatelé a dodavatelé).** Složitost požadavků může mít nepřiměřený dopad zejména na malé a střední podniky, které nemají kapacitu generovat detailní emisní data. To může vést nejen k omezení jejich účasti ve veřejných zakázkách, ale i **ke zhoršení jejich přístupu k financování.** S ohledem na všeobecný nedostatek znalostí a dovedností v oblasti emisního účetnictví a dekarbonizace na straně zadavatelů i dodavatelů by se dále také **významně zvyšovalo riziko konfliktů, sporů, zmatků a také podvodů ve veřejných zakázkách, které by bylo obtížné prokázat**. V důsledku toho by se obecně oslabila i transparentnost zadávacích řízení, což by mohlo vést k diskreditaci veřejného nakupování, veřejné politiky, jakož i úsilí o dekarbonizaci a udržitelnosti na unijní úrovni jako celku. Z pohledu finančního sektoru navíc taková nejistota zvyšuje rizikovost projektů závislých na veřejných zakázkách, což se může promítnout do vyšších nákladů financování nebo omezené dostupnosti kapitálu.

[6] Současné znění v Návrhu IAA je: *„Systém ověřování by proto měl být založen na vlastním prohlášení hospodářských subjektů. Takový přístup je v souladu s obecným rámcem pro zadávání veřejných zakázek stanoveným směrnicí 2014/24/EU, zejména s článkem 59 této směrnice, který stanoví vlastní prohlášení o souladu s požadavky, s výhradou následného ověření úspěšného uchazeče."* Návrh IAA ale vůbec neřeší, jak by *„následné ověření úspěšného uchazeče"* mělo transparentně probíhat, tj. prostřednictvím jakých důkazů. Tím se ale vytváří obrovský prostor pro právní nejistotu, rizik netransparentnosti a obrovských komplikací ve veřejném zadávání.

3.4.4 Nízkoemisnost ve veřejném zadávání a digitální pasy výrobků

Jako základ pro definici „nízkoemisnosti“ dle Návrhu IAA i Návrhu revize směrnic o VZ doporučujeme vzít vznikající ekosystém digitálních pasů produktů (**„DPP“**) dle Nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (ESPR), Nařízení o bateriích (EUBR), Nařízení o stavebních výrobcích (CPR), případně jiných budoucích obdobných regulací (např. v budoucnu potenciální sledování emisí GHG u obalů dle Nařízení o obalech a obalových odpadech, PPWR). Současně se doporučuje **vymezit charakteristiky emisnosti v DPP dle standardů GHG Protokolu, a to jak pro kapitálový, tak i pro provozní uhlík**. Standardy GHG Protokolu se totiž používají i ve výkaznictví udržitelnosti pro finanční a nefinanční podniky i v EU Taxonomii. **DPP tak mohou sloužit zadavatelům i dodavatelům jako jednotný zdroj informací.** DPP také mohou do budoucna rozšířit prvky soutěže ve veřejných zakázkách o další informace o udržitelnosti, které budou obsahem DPP nad rámec emisnosti, zejména ve vztahu k oběhovému hospodářství, a také i na jiné výrobky, než je malta, beton, ocel a hliník dle Návrhu IAA. V tomto ohledu je třeba si uvědomit, že **jak nefinanční, tak i finanční podniky používají standardy GHG Protokolu také k vytváření a řízení svých transformačních klimatických plánů.** V této souvislosti také odkazujeme na skutečnost, že **GHG Protokol a ISO** se minulý rok dohodly na vytvoření jednotných harmonizovaných globálních emisních a dekarbonizačních standardů pod jednou společnou značkou s tím, že příslušné pracovní skupiny, včetně té věnující se problematice produktových emisí, již na nových standardech pracují. **Je tedy žádoucí, aby se otázky vykazování emisnosti v DPP a veřejných zakázkách s těmito novými standardy sladily**. Jakákoliv jiná specifická metoda měření „nízkoemisnosti“ bude znamenat pro dodavatele „jednoúčelové“ duplicitní měření nízkoemisnosti, které mimo veřejné zadávání nevyužijí, jakož i další administrativní náklady a rizika navíc pro zadavatele i dodavatele.

3.4.5 Národní asistenční centra pro zavádění udržitelnosti ve veřejném zadávání

Rozsáhlejší a intenzívnější zavádění udržitelnosti do veřejného zadávání nebude úspěšné bez dostatečných a kvalitních znalostí a dovedností, zejména na straně zadavatelů. Proto doporučujeme buď do Návrhu IAA nebo Návrhu revize směrnic o veřejných zakázkách zavést povinnost existence **národních asistenčních center veřejného zadávání**, které by pomáhaly aspekty udržitelnosti ve větším rozsahu do zadávání veřejných zakázek integrovat, a to včetně sítě a spolupráce mezi těmito centry na celounijní úrovni. Je třeba vycházet ze skutečnosti, že velká část zadavatelů vůbec neví, co je měření a kvantifikace emisní stopy, co jsou DPP, jak se měří a vykazuje oběhové hospodářství apod. Reforma veřejného zadávání nebude v tomto ohledu úspěšná, pokud nebude doprovázena dostatečnou **celounijní koordinací v rozvoji dobré praxe, kvalitní komunikací a diseminací informací na národní úrovni**, včetně kvalitní nabídky metodik, modelových řešení a programů budování kapacit pro zadavatele a dodavatele. Je třeba, aby tato reforma veřejného zadávání směrem k udržitelnosti nebyl nebyla jen teoretická, tj. „v knihách“ (in books), ale také praktická a reálně dobře realizována v praxi., tj. „v akci“ (in action).

3.4.6 Přístup založený na postupném zavádění

Doporučujeme také **stanovovat požadavky na nízkoemisnost v Návrhu IAA s využitím přístupu založeném na postupném zavádění** (phased-in approach) nových pravidel, a to ve dvou vlnách v období dvou let, tj. interval vždy jeden rok od nadlimitních zakázek s největší hodnotou nebo významem k menším či **méně** významným nadlimitním veřejným zakázkám. Toto umožní nejdříve pilotovat nové požadavky na omezeném počtu veřejných zakázek a postupně je rozšířit na všechny

nadlimitní veřejné zakázky tak, aby bylo možné reagovat na právní, metodické, znalostní, dovednostní a jiné mezery v praxi a tyto postupně odstraňovat, aniž by se zadávání veřejných ve velkém měřítku zpožďovalo či materializovalo rizika ve velkém rozsahu.

4 Povolování

4.1 Neefektivní procesy povolování

4.1.1 Základ řešení výzvy

Návrh IAA je v tomto tématu **smysluplný a potřebný**, neboť národní systémy v mnoha členských státech neposkytují rychlé, moderní a účinné národní podpůrné podmínky pro povolování velkých průmyslových projektů, což mimo jiné brání k realizaci velkých inovativních přeshraničních investic. Současná situace tak vede k **suboptimálnímu využití potenciálu** vnitřního trhu, rychlejšího hospodářského a sociálního rozvoje, jakož i lepšího životního prostředí v EU, což v současném geopolitickém kontextu také **významně oslabuje bezpečnost a strategickou suverenitu** jak EU jako celku, tak i každé jednotlivé členské země. Pro finanční sektor je zásadní, aby navržené zrychlení vedlo ke skutečnému snížení časové a právní nejistoty projektů. Pokud nové mechanismy pouze přidají další administrativní vrstvy bez odstranění stávajících překážek, jejich přínos pro investice a financování bude omezený. Poškozenou stranou je v konečné instanci také každý jednotlivý obyvatel EU. Klíčovým předpokladem pro mobilizaci soukromého kapitálu je vysoká míra právní jistoty povolovacích rozhodnutí. Projekty vystavené riziku dodatečných změn nebo soudních sporů zůstávají pro finanční instituce obtížně financovatelné bez ohledu na deklarované urychlení procesu.

4.1.2 Koordinace a slaďování na unijní úrovni – projekty průmyslové výroby

Návrh IAA by měl být mimo nové procesní a substantivní požadavky na národní systémy povolování **doplněn také o unijní koordinační a slaďovací mechanismus (observatoř)** pro sledování a sdílení unijní dobré praxe v oblasti povolování velkých průmyslových staveb – tzv. Observatoř pro povolování velkých projektů průmyslové výroby (Major Industrial Manufacturing Projects Permitting Observatory, **„MINPPO“**) – a současně také propojen s Nástrojem pro koordinaci konkurenceschopnosti obsaženém v Kompasu konkurenceschopnosti[7].

4.1.3 Jednotné standardy digitálních procesů povolování

V Návrhu **IAA by ve větším rozsahu měla být řešena otázka jednotných unijních digitálních procesů povolování**. Tyto jednotné standardy budou nutné zejména pro případné přeshraniční projekty průmyslové výroby, kdy není účelné, hospodárné ani účinné, aby investor musel vyhovět různým národním technickým požadavkům na digitální procesy povolování. Součástí navrhovaného systému by tak mělo být vytvoření jednotných unijních technických standardů pro digitální nástroje povolování využívané zejména u přeshraničních průmyslových projektů. EU by se měla zaměřit

[7] Komise má dle Kompasu konkurenceschopnosti navrhnout nový nástroj pro koordinaci konkurenceschopnosti, aby společně jednala s členskými státy o společných prioritách v oblasti konkurenceschopnosti ve vybraných klíčových oblastech a projektech považovaných za strategicky důležité a ve společném evropském zájmu. Evropský semestr a nástroj NextGenerationEU zavedly úspěšnou logiku spojování reforem a investic s cílem provádět priority EU na vnitrostátní úrovni. Tento přístup by měl být doplněn koordinovanými přeshraničními a celounijními opatřeními. Cílem nástroje pro koordinaci konkurenceschopnosti má být sladění průmyslové a výzkumné politiky a investice na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni. Pomůže tím realizovat nové významné iniciativy a/nebo přeshraniční projekty s evropskou přidanou hodnotou pro strukturální hospodářskou transformaci, produktivitu, dlouhodobý růst a kvalitní pracovní místa a ve prospěch jednotného trhu. Opatření týkající se společných priorit v oblasti konkurenceschopnosti v daném odvětví, nezbytných podpůrných reforem a investic a konkrétních projektů vyžadujících přeshraniční koordinaci budou má být určena v úzké spolupráci s členskými státy a dalšími klíčovými zúčastněnými stranami. Nástroj pro koordinaci má fungovat ve spojení se zjednodušeným evropským semestrem zaměřeným na reformy a investice do konkurenceschopnosti na vnitrostátní úrovni. Obojí má být součástí soudržného a jednoduchého mechanismu řízení, který bude informovat o rozhodnutích o investicích a reformách na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni. Tento nový mechanismus řízení propojí priority EU s rozpočtem EU, protože pro uskutečnění unie investic bude nezbytné sladit unijní, veřejné a soukromé výdaje s prioritami EU v oblasti konkurenceschopnosti.

zejména na sjednocení přístupů z hlediska interoperability, sdílení dat, jednotného předkládání dokumentací a úřední komunikace, kyberbezpečnosti a koordinace mezi příslušnými orgány. Tyto standardy by měly být dále věcně, technicky i časově provázány s připravovanými evropskými digitálními peněženkami a dalšími nástroji digitální identity, jakož i s relevantními ontologiemi (např. Digital Building Logbook).

4.1.4 Mezní lhůta k zavedení digitálních procesů povolování v členských státech

Návrh IAA odkazuje na **jednotnou digitální bránu** (angl. Single Digital Gateway) dle Nařízení 2018/1724 obsahující požadavek na úplné online postupy a technický systém založený na zásadě „pouze jednou“ (angl. Once-Only Technical System Services) s **konkrétními implementačními lhůtami pro členské státy k jejich zavedení**. Obdobně by měl i IAA určovat členským státům pevné lhůty pro zavedení digitálních procesů povolování „projektů průmyslové výroby“, a to nejlépe k 1. lednu 2029.

4.1.5 Sladění s nástrojem evropská peněženka a podrobnější pravidla

Oblast digitálních procesů povolování by měla být v Návrhu IAA také **více propojena s nástrojem evropská peněženka**[8] **pro bezpečnou, standardizovanou a interoperabilní platformu pro interakci podniků se subjekty veřejného sektoru**; za tímto účelem by měl být do Návrhu IAA zařazen požadavek na delegovaný akt, který by určil minimální jednotné standardy národních systémů povolovacích procesů.

4.1.6 Celounijní technická asistence – projekty průmyslové výroby

Za účelem sjednocení či sladění digitálních procesů povolování napříč EU by měla být ze strany Komise **zajištěna dostatečná střednědobá (cca 2 roky) technická asistence zdarma tak, aby byly jednotlivé národní procesy povolování „projektů průmyslové výroby“ co nejvíce interoperabilní, hospodárné, účelné a účinné napříč EU-27**. Nejdříve je tedy třeba zmapovat existující systémy na národní úrovni napříč EU-27, identifikovat mezery a synergie a stanovit harmonizované cestovní mapy a implementační a koordinační rámce pro jejich provedení na unijní úrovni i úrovní všech členských zemí, a to minimálně v těchto aspektech: (1) Přístupy (Approaches), (2) Správa a řízení (Governance), (3) Společné prvky (Commons), (4) Pomocné prvky (Enablers) a (5) Změna (Change).

4.2 Jednotná přístupová místa

4.2.1 Základ řešení výzvy

Návrh IAA je v tomto tématu **smysluplný a potřebný**, neboť národní systémy v mnoha členských státech neobsahují jednotná přístupová místa s širšími pravomocemi a působnostmi v podpoře

[8] Zavedení jednotných přístupových míst by mělo být založeno na evropských podnikatelských peněženkách zřízených podle [návrhu nařízení o zřízení evropských podnikatelských peněženek 27], neboť poskytují bezpečnou, standardizovanou a interoperabilní platformu pro interakci podniků se subjekty veřejného sektoru. To by mělo umožnit účinné a efektivní podávání žádostí a zároveň zajistit vysokou úroveň ochrany údajů, kybernetické bezpečnosti a integrity informací. Evropské podnikatelské peněženky rovněž umožní zefektivnit realizované investice a zamezit zbytečným duplicitám, což umožní optimalizovat zdroje a snížit administrativní zátěž podniků. Při zavádění jednotných přístupových míst by se měly v co největší míře využívat také stávající digitální infrastruktury, katalogy a stavební prvky Unie, včetně těch, které byly vytvořeny v rámci technického systému založeného na zásadě „pouze jednou“ a jeho prováděcích aktů. Tím by se podpořila doplňkovost, interoperabilita a účinné využívání veřejných zdrojů a zároveň by se zabránilo zdvojování stávajících digitálních řešení.

rozsáhlých průmyslových investic. Tato absence vytváří i přeshraniční bariéry pro vznik komplexních klastrů průmyslové výroby napříč více členskými zeměmi.

4.2.2 Mezní lhůta k zavedení jednotných přístupových míst

Měla by být **určena pevná lhůta pro vznik jednotných přístupových míst v členských státech v minimálním rozsahu funkčnosti**, a to nejlépe k 1. lednu 2028, tj. k prvnímu dni nového programového období EU 2028-2034.

4.2.3 Unijní síť jednotných přístupových míst a rejstřík seniorních odpovědných osob

Návrh IAA by měl být mimo nové procesní a substantivní požadavky na jednotná přístupová místa **doplněn i o unijní síť těchto jednotných přístupových míst a registr klíčových informací o nich**, včetně povinností jmenovat konkrétní osoby odpovědné za jejich vedení, jakož i vedení jednotlivých akceleračních oblastí průmyslové výroby a jednotlivých projektů průmyslové výroby, tzv. seniorní odpovědné osoby (Senior Responsible Owners).

4.2.4 Budování dostatečných a kvalitních kapacit seniorních odpovědných osob

Návrh IAA počítá s jednotným podáním, koordinovaným povolovacím řízením, digitální interoperabilitou a vyšší mírou procesní odpovědnosti veřejné správy. Proto je žádoucí, aby seniorní odpovědné osoby pro průmyslovou transformaci evropského významu prošli **kvalitním vstupním komplexním školením a následně i průběžnými dalšími školeními prostřednictvím robustního podpůrného programu institucionálního posilování, výměny dobré praxe, budování kapacit a zvyšování dovedností**. Tento cíl by měla podporovat nejlépe specializovaná akademie, která by mohla mít odpovědnost za rozvoj společných metodik. Klíčovým institutem tohoto podpůrného programu by mohla být evropská síť seniorních odpovědných osob (Network of Senior Responsible Officers).

4.2.5 Budování dostatečných a kvalitních kapacit seniorních odpovědných osob

Vedle toho by měla být pro členské země, které o to projeví zájem, zajištěna **bezplatná technická asistence směřující k vytvoření funkčního ekosystému seniorních odpovědných osob**, které budou působit nejen u jednotných přístupových míst, ale také na úrovni jednotlivých akceleračních oblastí a konkrétních průmyslových projektů.

4.2.6 Propojení s Evropským koordinačním nástrojem konkurenceschopnosti

Celý podpůrný rámec pro jednotná přístupová místa by měl být zároveň **propojen s Evropským koordinačním nástrojem konkurenceschopnosti** (European Competitiveness Coordination Tool) **dle Kompasu konkurenceschopnosti** tak, aby se praktická koordinace vzniku akceleračních oblastí průmyslové výroby a následných projektů průmyslové výroby promítala do širšího řízení a synchronizace aktivit posilujících unijní rozměr konkurenceschopnosti, průmyslové odolnosti a strategických investic. Toto by mělo významně podpořit hospodárné, účinné a účelné praktiky pro velké transformativní průmyslové projekty napříč EU[9].

[9] Akademie by měla systematicky rozvíjet zejména dovednosti v oblasti strategického řízení povolovacích procesů, programového a projektového managementu, koordinace dotčených orgánů, práce s evropskými digitálními nástroji, legislativy a regulace, řízení

4.2.7 Eskalační a nápravný mechanismus

Důležitým prvkem by měl být také **eskalační a nápravný mechanismus pro případy, kdy koordinace v rámci jednotného přístupového místa, akcelerační oblasti nebo konkrétního průmyslového projektu neprobíhá řádně nebo dochází k nepřiměřeným průtahům či nesrovnalostem**. Tento mechanismus by měl umožnit včasnou identifikaci problémů, jejich eskalaci na odpovídající úroveň a přijetí nápravných opatření tak, aby byla zachována předvídatelnost, právní jistota a časová efektivita celého procesu. Problémy na v jednom členském státě mohou vyvolat negativní dopady pro celou unijní ekonomiku.

4.3 Akcelerační oblasti průmyslové výroby

4.3.1 Základ řešení výzvy

Návrh IAA je v tomto tématu **smysluplný a potřebný**, neboť národní systémy v mnoha členských státech nemají efektivně nastaveno povolování, zejména je podceněna kvalita územně-plánovacího procesu, který následně vede k prodlevám, nejasnostem a větším rizikům v navazujících procesech vlastního umisťování velkých průmyslových staveb. Tyto nedostatky odrazují subjekty reálné ekonomiky od velkých investic a volí tak místo pro své investice mimo EU. Vedle regulatorních překážek hraje v tomto rozhodování významnou roli i dostupnost a podmínky financování, které jsou přímo ovlivněny mírou regulatorní a procesní nejistoty. Národní systémy v mnoha členských státech tak neposkytují rychlé, moderní a **účinné podpůrné podmínky pro existenci akceleračních oblastí průmyslové výroby ve smyslu Návrhu IAA**, tj. rozvojových území velkého rozsahu pro zásadní průmyslové investice, jejichž ekonomických životaschopnost a udržitelnost je prokázána na základě robustních a komplexních dat (viz zejména čl. 25(2) až 25(4) a čl. 26 Návrhu IAA).

4.3.2 Koordinace a slaďování na unijní úrovni – akcelerační oblasti průmyslové výroby

Zavádění akceleračních oblastí průmyslové výroby by mělo být, obdobně jako v případě povolovacích procesů pro projekty průmyslové výroby, **koordinováno a slaďováno na celounijní úrovni**. V tomto směru je vhodné navázat na výše uvedený návrh na zřízení MINPPO a současně Návrh IAA taktéž úzce propojit s mechanismy Nástroje pro koordinaci konkurenceschopnosti, který je součástí Kompasu konkurenceschopnosti. Akcelerační oblasti průmyslové výroby určené pro významné průmyslové investice totiž budou zpravidla předpokládat konkrétní typ výroby, a tedy i odpovídající rozsah, kapacitu a funkčnost technické, energetické, digitální a dopravní infrastruktury, jakož i navazujících dílčích ekosystémů (např. financování, rekvalifikace, věda, výzkum a inovace). Z tohoto důvodu je nezbytné **vytvořit mechanismus, který zabrání nekoordinovanému rozvoji obdobně zaměřených průmyslových zón ve více členských státech, pokud by jejich souhrnná kapacita neodpovídala reálným potřebám unijní ekonomiky**. Bez celounijní koordinace by mohlo docházet k tomu, že některé akcelerační oblasti průmyslové výroby zůstanou nevyužité, zatímco jiné typy strategicky potřebných oblastí průmyslové výroby budou naopak chybět. Takový vývoj by vedl

rizik, zapojení zúčastněných stran, komunikace s investory, digitálních nástrojů (např. digitálních dvojčat), financování, kyberbezpečností a zajištění transparentnosti a dohledatelnosti rozhodovacích kroků. Součástí vzdělávání by měly být také kompetence související s dekarbonizací průmyslu, posuzováním nízkouhlíkových technologií, měřením dekarbonizace a oběhového hospodářství, veřejnou podporou a zadáváním veřejných zakázek, odolností dodavatelských řetězců a praktickou aplikací akceleračních nástrojů tak, aby jednotná přístupová místa fungovala jako kvalitní asistenční centra, jehož služby poskytují vysoce kompetentní a zkušené osoby.

nejen k neefektivní alokaci veřejných i soukromých zdrojů, ale také k prodlením při realizaci klíčových průmyslových investic a k oslabení celkové průmyslové konkurenceschopnosti EU a jejich strategických cílů a zájmů.

4.3.3 Celounijní technická asistence – akcelerační oblasti průmyslové výroby

Za účelem sjednocení postupů, **rozvoje institucionálních kapacit a sdílení dobré praxe při vývoji akceleračních oblastí průmyslové výroby** by měla Komise pro členské státy zajistit **systémovou technickou asistenci zdarma**. Ta by mohla **být** koncipována obdobně jako Poradenské centrum InvestEU, a to ve formě specializovaného Poradenského centra IAA. Toto centrum by členským státům poskytovalo metodickou, technickou a koordinační podporu zejména při přípravě jejich prvních pilotních národních akceleračních oblastí průmyslové výroby. Zkušenosti získané v rámci těchto pilotních projektů by následně mohly být využity při rozšiřování systému na další akcelerační oblasti podle zásady od „pilotu ke škále“ („pilot-to-scale“) pro vlastní projekty průmyslové výroby[10].

4.3.4 Podpůrný toolkit a metodika – akcelerační oblasti průmyslové výroby

Součástí podpůrného rámce pro povolování dle IAA by proto měl být také **praktický toolkit dobré praxe a metodika pro naplňování zejména tzv. základních podmínek pro akcelerační oblasti průmyslové výroby podle článku 26 Návrh IAA**. Tyto nástroje by měly členským státům pomoci sjednotit výklad požadavků, nastavit odpovídající institucionální procesy, datové zdroje, identifikovat potřebné vstupní analýzy a zajistit, aby příprava akceleračních oblastí průmyslové výroby odpovídala jak cílům Návrhu IAA, tak i širším prioritám evropské průmyslové politiky, konkurenceschopnosti, dekarbonizace i udržitelnosti. Bez kvalitně a rychle připravených akceleračních oblastí průmyslové výroby, které zahrnují nejen aspekty vlastní připravenosti pro výstavbu, ale i soubor dalších záruk životaschopnosti a udržitelnosti jednotlivých projektů, bude hospodářský přínos pro EU buď opožděný nebo menší.

4.3.5 Celounijní rejstřík akceleračních oblastí průmyslové výroby

Do Návrhu IAA by měla být zařazeny **požadavky na vytvoření celounijního Rejstříku akceleračních oblastí průmyslové výroby a projektů průmyslové výroby a stanoveny související časově vázané povinnosti členských států k podávání informací**. Členské státy by měly do rejstříku poskytovat nejen základní informace o již existujících akceleračních oblastech, ale také oznamovat záměr vytvořit nové akcelerační oblasti v určitém časovém horizontu a s určitým výrobním zaměřením. To by umožnilo tyto záměry průběžně koordinovat a slaďovat na celounijní úrovni. Takový rejstřík by mohl současně poskytovat důležité tržní signály soukromým investorům, posilovat transparentnost připravovaných průmyslových kapacit a přispívat k lepšímu plánování strategických investic v EU. Fungování rejstříku by proto mělo být v Návrhu IAA dostatečně popsáno a navázáno na přijetí delegovaného aktu, který stanoví jeho podrobnosti, rozsah poskytovaných údajů, pravidla aktualizace a vazbu na další koordinační nástroje EU.

[10] Na počátku technické asistence by měla být pro jednotlivé členské státy zpracována analýza mezer, zejména v oblasti institucionálních, odborných a kapacitních předpokladů pro přípravu tohoto nového typu průmyslových oblastí. Tato analýza by měla zohlednit především rozsáhlé technické a organizační požadavky související s určením vnitrostátních akceleračních oblastí průmyslové výroby podle článku 25 a se splněním základních podmínek podle článku 26. Tyto požadavky mohou být kvalitativně i procesně výrazně náročnější než současná praxe přípravy průmyslových zón v jednotlivých členských státech EU.